

SERENISS- ATO, POTENTISS.

PRINCIPI AC DN. DOMINO

Philippo, Hispaniarum Principi. Archiduci

Austriæ, Duci Burgundiæ &c. Comiti

Habsburgi, Flandriæ &c. Dño suo

clementiss. Nicolaus Mameran

nus Lucenbergen.

Vper inuidiss. Parentis tui,
Philippe, magnanime Prin-
ceps, apliss. q; ad Imperij sa-
stigium, per Sabinum con-
scriptam Electionem: eiusq;
ab initio Imperij rerum cla-
rè gestarum Epitomen com-
pendiosa relatione nostra:
utraq; adente tibi & diligenter, propter amplitudi-
nem & rerum pondera, perlegendam & cognoscendā
prestauimus; Nunc rem pecuniariam Leonhardi Portij
& Iohannis Aquilæ, Imperiorum & regnorum admi-
nistrationib; tanquā affinitate quadam, ac necessitu-
dine proximam: mihi semper quidem pessime, etiam in
magnis meis laborib; propitiā, uel infestā quoq; &
nihil minus quam familiarem ac domesticā: tibi uerò
ad maximarum, ampliss. q; rerum, humeris tuis incum-
bentiū, rectā & salutarem gubernationem: ad expe-
ditionum in hostem sustinenda onera, apparatusq; belli
cos, opportunè conducibilem & in primis necessariā,

non leui, neq; minima de causa ad tuam Serenitatem
mittimus: utpote quæ maximis Principib. clariss. q; &
cognitu pernecessaria sit, & usum ita utilem præset ac
salutarem, ut sine ea penè inutile magni Principis am-
pliss. q; nomē ac maiestas habeatur. Non enim sine hac
Regina, & adscititia rerum humanarum Dña, uel flo-
rere luculenter Respublica, uel conseruari salua com-
modè & integra Regna possunt: nec subditorum indi-
stracta & in disturbata retineri salus atq; incolumitas.
Etenim dici non facile potest, quantum in Imperijs &
Regnorum, ditionumq; gubernationib. semper ualue-
rit ab initio usq; hæc pecuniaria ratio, ut nō immeritō
bellorum bellorum nerui dictæ sint pecuniæ, Regnorūq; thesau-
neruus.

Huius autē ratio antiqua, primusq; eius usus quis fu-
erit: quem admodum humanæ res per hanc & decorem
atq; incrementa sumpserint, & in fastigia ac sublimita-
tem surrexerint: & excisæ quoq; p̄sum ierint ac cor-
ruerint: hic per Portium acerr. inuestigatorem, diligen-
tiss. q; uetustatis perrimatorem & excussorem, magno
ingenio & incredibili industria, clara & euidenti posi-
ta explicatione panditur. Et quomodo apud ueteres
Principes Rerumq; pub. ac Nationum & populorum
moderatores & Gubernatores tractata sit & habitæ:

Pecunia, Quis modus tunc eius in militia, ususq; exiterit: quam
bonis Prin commoditatem per bonos Principes adtulerit: quid se-
cipib. com licitatis & salutis: Quantum contrā turbarum etiā &
moda: im- excidij per improbos inuexerit, et ob id eius hic lectio
probis p̄ni plurimum iucunditatis cum maxima utilitate coniun-
tiosa.

Quum, lectitanti tibi est allatura.
Hactenus enim si uerā ueteris militiæ imaginē, quo-
modo

modo conseruaretur: si usum, disciplinam, modū, eiusq; alendæ rationem: item quis fuerit ordinarius illius clariss. & uictoriosiss. totius mundi bellatoris Ro. populi exercitus: quomodo & quanto stipendio: quibus prætere rebus alijs in singulos menses intertenceri consueuerit, parum tua Serenitas compertum habuit & exploratum, hinc iucunda pariter & eleganti relatione cognoscet.

An enim scitu iucundum magnanimo Principi & rerum pulcherr. studio, non sit, hinc tanquā in clariss. speculo prospicere, in quo nostra horum temporū militia, ab illa antiqua differat: quomodo tunc miles altus sit: quantis intertentus impensis: quomodo & quantis nūc: Nimirū cū antiquis, uictus, uestes, arma, equi, cæteraq; res utensiles & necessaria, stipendio, leuiores pensione imputatæ exhiberentur: reliquumq; ex ordinario stipendio (quod idem ferè cum nostri temporis salarium fuisse colligitur, idest, trium circiter aureorum cō antiquæ legionariorū) in pecunia exoluebatur: nostris uniuersum militiæ cū salario in mera & sola pecunia exoluitur. Alioqui nostri temporis annuo stipendio ordinarij Ro. Exercitus, poris conseruata eadem inuenietur ratio ac summa pecuniaria, uenire. cum huius nostri temporis alendi exercitus & intertentendi modo.

Nam ordinarius & perpetuus Romanorum Exercitus duarum semper Legionū erat, quæ constabant plus minus duodecim millib. peditum & mille equitib. Ad quas copias annuo stipendio intertentendas, mille erāt deputata ab Senatu talenta: quæ constituunt nostri æris, sexcenta millia aureorum coronatorum. Quæ si resoluta in singulos milites per .12. menses distribuatur,

Ordinari-
us Ro. Ex-
ercitus.

Salariū *pe-* tur, inuenietur non multò minus, quam tres coronatos
ditum *priss-* per mensem ad singulos redisse. Quantum & hodie sin-
ci tēporis. gulis stipendiarijs peditib. communiter & ordinariè
Salarium soluitur. Equitib. autem singulis uel octoni, uel deni,
equitum. uel duodeni, secundum dignitatem & meritum, aurci,
coronati (supputatione ad nostram monetam facta) numerabantur: sicuti nec hodie multò plus singuli capiunt.

Quanti Item quanti tunc temporis equus communiter emptus
equus *priss-* sit: Nimirū tempore Salomonis in Aegypto emptos esse
co tēpore singulos equos sexagenis coronatis constat: & in Italia
emptus & apud Romanos eodem fermè tempore, quinquagenis.
nutritus. Et sumptum annuum in singulos equos, decem corona-
torum fuisse, ex huiusmodi monetarum ratione colligi-
tur: quod & ipsum non iniucundum est cognoscere, ut
quanti tunc res ualuerint, & quanti ad intertenendum
ac alendum constiterint, intelligamus.

Census Prætera cognoscet ex hoc tua Cels. libello, quantum
equestris. in nauali militia prima & secunda classis in stipendio
& milite habuerit: quanti annua sustentatione con-
sistit. Item quis census Equestris: quis Senatorius.
Nam Equestris census, summa pecuniaria quadringen-
torum sestertiorum erat, hoc est, æris nostri, decem mil-
lium coronatorum, à Senatu singulis equitib. quos ad
hunc ordinem adsumpsisset & declarasset, ex ærario
designata: non quòd nemini liceret esse nobili aut
equestris ordinis, nisi qui tantum in bonis & redditib.
annuis haberet, cum legamus complures fortunæ ad
modum tenuis, uirtute bellica, & nobilitatis decus
& equestris ordinis meruisse insignia: sicuti & quen-
dam Poëtam donatum hoc ab Augusto censu legimus.

Et

Et fortassis etiam ad intertenendos equites emissarios ad necessitatem in negocijs urbis talis aliqua summa designata erat.

Senatorius autem census primum octingentorum ^{Census Sen} sestertium erat, quod est viginti millium coronatorum: ^{torius.} deinde auetus est per Augustum Cæs. ad mille ducenta sestertia, id est, in triginta millia coronatorum. Huius census uidetur Plinius, luxuriam Ro. & diuitiarum estimationem, honestarumq; rerum negligentiam taxans sic meminisse: Posteris laxitas mundi & rerum amplitudo damno fuit: postquam Senator censu legi ^{Plinius} coeptus: Iudex fieri censu: Magistratum, ducemq; ^{lib. 15.} nil magis exornare, quam census: postquam coepere orbitas in auctoritate summa & potentia esse, pesum iere uitae precia, omnesq; liberales artes in contrarium concidere, ac seruitute sola profici coeptum.

Quaquam autem non solum Plinius, sed omnes alij, qui de politia Ro. meminerunt, sic habeant, ut ex censu Senatuum lectum esse dicant: tamen non parum mirum uideri alicui posset, eius populi Magistratum, tam insignem & prudentem, qui totius penè orbis Dominator esset, huc stuporis ac dementiae deuenisse, ut uirtutem & animi, ingenijq; dotes, ipsis fortunæ bonis postponere uoluerit, plurisq; hæc, quam istas aestimare, ut neminem in ordinem Senatorum reciperet, nisi tantum in annuo censu haberet quàm ne quidem uirum prudens, si infra hunc esset censuum. Hoc enim quid aliud esset, pecunia & bonis fortuitis, uirtutem & prudentiam metiri? quo quid esse posset turpius & iniquius? Et tamen saluè hoc primum in ipso Cicerone, cuius fortuna cum longè infra hunc censum esset, nec ex parte uigesima par,

ut quæ in infimo fermè loco confisteret, nec ullis imaginib. maiorum ipse clarus esset, sed homo obscurus & externus solùm tamen ingenij dotib. huc profecit, ut non tantum Senator, sed primas urbis factus florētissimæ totius orbis Reipub. gubernacula teneret. Nō enim censu, sed ingenio hic lectus est. Quare non absurdum

Vera de cē forsan uideri posset, si credatur hæc summa pecuniaria
 su Senato- ad ipsum intertenendum ex honestate totum Senatū,
 rio opi- fuisse à prudentiss. Magistratu ex ærario designata.
 nio. Nemo enim ex ullis historijs adducet, nullum fuisse in hoc ordine Senatorem infra huius census summam, imò pauciss. inueniet ex omnib. Senatorib. qui tantum in annuo cēsu habuerint. Nec Augustum prudentiss. optimūq; Principem, huc respixisse opinor, cum hunc censum ex decem millib. augetet, ut hac tanta sua largitione, hoc impensius uirtutem, quæ in fortuna non consistit, supprimeret: stultitiam ac temeritatem, quæ fortuna & splendorem comitantur, adtolleret ac promoueret. Atq; sic prudentiss. Magistratus, turpiss. ac stupidiss. ignorantia suspitione liberabitur.

Item quis reditus priscorum quondam Regum, Prouinciarum, Imperijq; populi Ro. quæ opes & quantæ prisca temporis: quanti exercitus tunc alitus sit, & qua ratione sustentatus: stupenda illorum temporum diuitiarum miracula, fidem & rationem superantia, in hoc libello memorantur: ut quod de Alexandro Magno Macedonum Rege scribitur, in cuius nuptias ab Asiæ gentibus deuictis impensas esse scribunt coronas aureas ualoris quindecim talentorum, id est, nonagies cēties millium coronatorum hoc est nouem millionum. Non enim illis erāt leges sumpuntuarie Sillana & Iuliana
 positæ

Alexādrī
 Magni stu
 penda di
 uitia.

positæ, quæ uctuerunt in nuptijs supra mille scelerios fieri sumptum, id est, uicenos qui nos coronatos aureos. Et in cuius thesauro, cum uita decessisset, reperta fuisse tradunt cētum millia talentorum auri, id est, sexagies decies centena millia iuxta nostræ pecuniæ supputationem, aureorum coronatorum id est sexaginta milliones. Nam millio continet decies centena millia. Et tamen paulò antè ex eo exhauferat in funerationem Ephestionis decem millia talentum, hoc est, sexagies centena millia coro. id est, sex milliones. Et in annuo redditu eidem fuisse tercentena mill. talentum, id est, centies octies decies centena millia coron. hoc est centum & octoginta milliones: quantum fortasse hodie nullus in uniuerso orbe Princeps ex annuis redditibus habet: quātum uim auri uix tota hodie Europa conferre in unum suffecerit. Et tamen bonæ fidei scriptores hæc memorant. Item Susis in ærario Darij Regis reperta fuisse Darij æra tradunt quadraginta talentorum millia, quæ faciunt rium. ducenties quadragies centena millia coron. id est, uiginti quatuor milliones.

Item Sardanalum Assyriorum Regem, qui ducentis Sardana- circiter annis post Salomonem uixit, memorant in stru- pali incre- turam pyræ, & eus ornatum impendisse octies cente- dibilis & na millia coron. supputatione ad nostram monctam sa- infinitus & ta. Actum secum in eandē unā cum uxore & pellicib. penè au- simul cremāda congesisse auri talenta centies centena rij argen- millia id est sexies milies Millena millia coron. id est, sex tiq; nume- millia millionum: Argenti uerò milies centena millia, rus, id est, sexaginta millia millionum. Summa est, quæ om- nem uincit fidem, & quam uniuersa Europa hodie si- Persarum mul conferre in unum non posset. Item in Persarum thesauro.

thesauris Strabo refert reperta esse centies & octies millies millia coron. nostri nummismatis, id est, decem milliones, & octies centena millia.

Dauid rex Sic Dauidem Regem, qui centum annis post captam Troiam in Iudaea, sicut Saturnus centum annis ante in Italia regnavit, historia Regum tradit, habuisse auri centum millia talentum, id est, decies sexagies centena millia coronatorum, hoc est, sexaginta miliones. Argenti uero mille millia talentorum, hoc est, millies mille centena millia, id est, sexagies decies miliones. Cui rei testimonium perhibere uidetur Iosephus lib. 7. antiq. Reliquit autem, inquit, Dauid diuitias tantas, quantas nemo alius Regum nec Hebraeorum, nec aliarum gentium.

Salomon.

Atq; Salomon eius filius, qui gloria sapientia, & diuitijs omnes totius mundi cuiuscunq; etatis superauit Reges: cui à finitimis Prouincijs quotannis dono offerebantur talenta auri sexcenta sexaginta sex, id est, trecenta triginta nouem millia coron. & sexcenti coronati: in solam mercedem operariorum & opificum templi, qui fuere centum & sexaginta millia, impendit septuagies bis centena millia coronatorum, id est, septem miliones & ducenta millia. In ornamenta uero templi ac uasa aurea contulisse eum memorant ducenties quadrages octies centena millia coronatorum, hoc est, viginti quatuor miliones & octo centena millia: ut in summa confluiterit hoc Salomonis templum triginta duo miliones coronatorum. Et Eupolennus Graecus historicus addit, mille scuta aurea à Salomone fuisse facta. Sed in tertio Regum legitur tantum de ducentis, quae sint ex auro puriss. facta, nec in templi, sed domus ipsius in monte Libani ornamentum ceßisse. Verum hæc omnia tantarum

Templum Salomonis quanti cõfliterit.

impensæ

impensarum huius templi ornamenta, exceptis arca & Nabochodonosor.
 tabulis, postea Nabochodonosorem Babyloniorū Regem (quē Hercule robustiorem fuisse scribunt: & quē sic Deus obbrutescere fecit, ut cum iumentis stabularetur & ad præsepe fœnum comederet, sed precib. Danie lirsursum restituit, factusq; est domino fidelis) ductis in Iudæam unā cum Stibaris Medorum Regis Copijs auxiliarib. centum & octoginta peditum millib. Equitū uero centū millib. curruū decē millib. direpta & spoliata, simul cum totius Iudææ oppidis, ipsa Hierosolymorū urbe, captoq; Ioachimo Iudæorum Rege cum omni familia & thesauro, secum Babylonem deportasse.

Stibaris
 Rex.

Iam uero annuus census populi Ro. quātus & quam incredibilis erat? Scribunt enim ante Pompeium, populū Ro. in annuo reditu quinquagies decies cētena milia coronatorum, nostri æris, hoc est, quinquaginta miliones. Quos annuos reditus, post deuictam & subactam per Lucullum quidem Asiam, per Pompeium autem for- tuna fauore triumphatam, cum & mare Pyratice transquillasset, & Imperio populi Ro. adiecisset, Pontum, Armeniam, Cappadociam, Paphlagoniam, Mediā, Ciliciam, Syriam, Mesopotamiam, Iudæam, Phœniciam, Palestinā, Aegyptū, Colchidem, Iberiam, Albanīā, Scythiā, & Arabiæ partē: & castella mille capta: ciuitates nouingentas ferme: naues Pyraticeas octingentas: urbes Colonias Ro. triginta nouē: ad octuagies quingies decies centena milia coronatorū auctos esse memorant, hoc est, septuaginta quinque milliones. Ac tunc ex solis tributis & uectigalibus reddisse quotannis in ærarīū populi Ro. uicies centena & uiginti quinque milia coronatorum. Quæ unquam in orbe ciuitas, quis tam potens unquā

Reditus
 annui po-
 puli Ro.
 = 50. millio-
 nes.

Pōpeius.

Aucti ad
 75. mill.

unquam & opulentus Princeps extitit, qui tantam au-
 ri uim ex annuis reditibus habuerit? Hodie siquidē uix
 omnes Europæ ciuitates simul, tantum ex annuo reditu
 capere crediderim. Ad quas populi Ro. prisorumq;
 Regum diuitias, nostrorum huius nostræ tempestatis &
 ante mille ab hinc annos, Principum uel maximorum,
 uniuerſæ collatæ opes, quid habebant similitudinis &
 78 Opes no-
 stri tempo-
 ris cū pris
 corū colla
 tæ, inopia
 & mendic
 itas sunt,
 conueniētiæ? certe hoc, ut magis inopia & quædā men
 dicitas, quam opes & mundana felicitas appareant.
 Vix enim multi simul opulentiſs. hanc summam constitu
 ent. Sed uergit occulto quodā Dei iudicio indies magis
 & magis in pauperiē mūdus eo gradu, quo à Deo & in
 nocentia atq; reſtitudine uitæ in prauitate & ferocia
 & omne dedecus recedit. Quantoq; plus auri & argen
 ti effoditur & cuditur, tanto rareſcit magis, minusq; ha
 betur. Quod & ipſum non parum mirum uideri poteſt
 quò ſtupenda illa & infinita uis auri priſci illius tempo
 ris omnis peruenerit, & quò indies labatur ac uaneſ
 cat, cū tamen quotidie per omnia ſæcula & effoſſum
 ſit & effodiatur ac cudatur, cum ærugine & ſitu non
 corrumpatur, neq; etiam uſu uſq; adeo adteratur. Poſ
 ſent ſiquidem iam omnia ubiq; auri eſſe plena, niſi Deus
 occulta quadam ratione euaneſcere faceret, & ueluti
 inter manus diſperire. Sic & in maximo frumenti ac ui
 ni, rerumq; aliarum terra naſcentium prouentu ege
 mus, & deſtituimur. Nam rerum omnium pretia in ſingu
 los dies in caritatem magis, magisq; uidenter ſurgūt &
 augentur, ſiuntq; cōparatu difficillima. Quantoq; plus
 laboramus, minusq; ocij admittimus, etiam dieb. feſtis,
 hoc minus habemus, hoc minus ocij reliquitur: hoc plus
 laboris reſtat. Quæ cauſa? certe hæc unica, de Deo diffi
 denia

dentia: de nostris laborib. & industria confidentia: de Deo diffugium, & ad hæc externa confugium, ad hæc studia conuersio & applicatio.

Nec tamen (ut ad institutum reuer tamur) absurda hæc de populo Ro. atq; incredibilia uideri debent. Si enim omnium Prouinciarum, nationum, dominorum, insularumq; totius ferme orbis imperio Romano subiectarum, uectigalia, tributa, census, prouentus, metalla, exactiones, multa, spolia, rapine ad calculum reuocentur, longè fortasse summa educi a prior æris, reddituq; poterit. Et Strabo in descriptione Hispan. refert apud nouam Carthaginem, quam hodie Carthagenam uocant, ex breuiss. terræ spacio, quinquaginta uidelicet milliū passuum, ipsum populum Ro. in singulos dies duorum Res mirā millium & quingentorum coronatorum, ad nostri æris de paruo computationem, redditum habuisse. Qui efficiunt in sin- terræ spaci- gulos menses septuaginta quinq; millia coronatorum: cio. in annum uero spaciū, noningenta cētena millia. Vix enim credibile est tam paruū terræ spaciū, id est, iter pedestre nouem aut decem horarum tantam pecuniariū summam in annum redditum pendere potuisse: cum uix magna aliqua & ampla prouincia tantum hodie alicui Principi annuè pendat. Quantum igitur censendum est totam ipsam Romanis pendisse quotannis Hispaniam, si tam paruus terræ tractus, hanc tam amplam summam tribuit? Quantum autem diuersas & opulentas totius ferme orbis ditiones ipsorum imperio subiectas?

Liuius de pace Antiochi Regis cum Romanis facta, Antiochus memorat Antiochum soluisse quindecim milia talentū Rex. id est nonages centena millia coronatorum nostri æris Liuius lib hoc est, nouem milliones. Verba Liuij libr. 4. de bello 4. de bell Macedo-

Maced.

Macedonico sic habent. Europa abstinet: Asiaq; omni, quæ cis Taurum montem est, decedite: pro impensis deinde in bellum factis. 15. millia talentum Euboicum dabit: quingenta presentia: duo mill. & quingenta cum Senatus, populusq; Ro. pacem comprobauerint: mille deinde talenta, per. 12. annos. Vbi fortasse rectius legi poterit, millena deinde talenta, distributivè in singulos annos: Vt mirum censerì minime debeat tam fuisse populi Ro. ærarium ex annuis redditib. opulentum. In quo Plinius refert fuisse sub Sexto Iulio & L. Aurelio Coss. septem annis ante tertium bellum Punicum, computatione nostri æris, quadrages sexties centena, & quinquaginta quinq; coronatorum millia, hoc est, quatuor milliones, sexcenta & quinquaginta quinq; mill. quod Plutarchus scribit postea per Pompeium ex deuicta Asia aucta esse ad octuages decies centena millia, hoc est, octuaginta milliones. Budæus autè in Assè supputat fuisse sedecies centena millia & septingenta auri podo,

Incredibi- id est, æstimatione æris nostri, millies & sexcenties centis summa tena millia coronatorum, id est, centum & sexaginta auri & ar milliones. Argenti uerò nonagies bis octoginta quinq; genti in æ- millia pondo, id est, noningèties uicies centena millia rario Ro. coron. id est, nonaginta duo milliones. Aut alia supputatione apud eundem Budæum longe inferiore, uidelicet, ducenties uities septies cetenamillia, id est, uiginti duo milliones & septingenta centena millia. Quam summam uniuersam simul hodie uix uniuersa Europa habet. Atq; idem Pompeius post subiugatas illas Ponticas

Tigranis Asia minoris opulentiss. & nobiliss. ditiones, cum Tigra- Regis mul grane Armeniæ Rege prælio congressus est: qui uictus fla. & ante ipsum posito diademate Regio, in genua prouolutus

lutus, suppliciter culpā deprecans, soluit impostā mul-
tā auri sex talentorū millia, id est, sexties & trigiesies,
centena coron. millia, hoc est, tres mill. et sexcēta millia.

Sic Cato, deuicto & confiscato Ptolomeo Cypro Re-
ge extulit ex nobilib. illa & auri opulentiss. in sula, quæ pro auri
hodie Turcarū imperatori tributaria, Venetorū patet in arariū
dominio, in ararium Ro. septem talentū millia, id est, Ro. extule
bis & quadrages centena millia coronatorum, id est, rit.
quatuor milliones & ducenta millia.

Et sub Vespasiano Cæs. qui Princeps fuit omnium Aerarium
liberaliss. tum in oēs benemeritos, tum præsertim in Ro. sub
studiosos & disciplinarū professores: in Senat. & Con- Vespasia =
sules: tradit in arario fuisse quadrages mill. sestertium no Cæs.
id est, millies cētena mill. coron. quod est, cētū milliones. Tyberij

Item Tiberius Cæsar, Princeps unus sordidiss. exactio- Cæs. aua =
nib. & uexationib. uicies septies millies sestertium coe- r.ß. immē
gisse dicitur. id est, sexages septies millies mille & quin- sa auri uis
genta millia coron. quod est sexaginta septem milliones
cum dimidio. Quam summam immensam Caius Cæsar,

eius successor, citius quam annuo spacio totā prodegit, Caij Cæs.
ut uerē proverbium hic locum inuenit, Tenax requi- prodigali =
rit prodigum. Hic Caius fertur saepe super immensos tas.
auri acerosos patentissimē diffusos, nudis pedib. spacia =
tus esse, totoq; corpore uolutatus.

Et Nerone Cæs. Tacitus memorat post extractā immē
sis impensis domū aureā, bis & uicies millies sestertium Neronis
donationib. effudisse id est, quingentes & quinquages cē- prodigali =
tena mill. coro. id est, 55. mill. cū dimidio. Et lusisse alea- tas.
in singula puncta denis aureū millib. Et discendenti urbe
Tiridati Regi donasse sup sestert. millies id est, supra
uicies quingres cētena mill. coro. itē nullā uestē bis idusse.

et mulas argenteis soleis calceasse tradit

Caligula Sic quoque Caligula Cæs. Tranquillus tradit uicies septem
 Caligulae tias millies sestertium prodegiſſe, id est, sexcenties septuagies
 Cæs. prodi tuagies quinquies centena millia coronatorum, id est,
 galitas. sexaginta septem miliones cum dimidio.

Vitellij Et Vitellium Cæs. memorant sestertijs centies uno die
 Cæs. et Ca coenasse, id est, ducentis quingentis millib. coron. quanti
 ligulae coe. et Caligulam quoque tradunt.

na. Iam Lentuli Auguris et Senatoris Ro. quantae fue-
 re diuitiae? Scribunt siquidem eius bona taxata fuisse in
 Lentuli di quater millies sestertium, id est, in centies centena milia
 uitia. coron. hoc est, decem miliones, Quis hodie magnus Prin-
 ceptus est, qui tantum possideat?

M. Craſſ. Et M. Craſſi Senatoris Ro. diuitias ex annuis redi-
 tibus. quinquies centenorum millium coron. nostri num-
 mis matris fuisse memorant. Quantum uix hodie magnus
 aliquis et amplius Princeps ex annuis capit redditibus.

Sed et Lucullus Ro. tantas diuitias bello acquisiuit
 ut eas nec operibus sumptuosiss. exstructis, nec quotidiano
 no luxu adterere possent, solitusque sit cum magnifice coe-
 nare uellet in Appolline (qui locus magnifice coenatio-
 nis erat) non minus quam quinquaginta millib. drach-
 marum, id est, sicuti Budeus supputat, quing. milib. co-
 ron. et ducentis sestertijs quae tantundem constituunt.

Lolliae or Sed et Lolliae Paulinae ornatus seu mundus aestimatus
 natus. est quadringentis sestertium, id est, decies centenis mil-
 lib. coron. eratque fere totus ex gemmis.

Cleopatrae Et Cleopatra Aegypti Regina, apud quam Antonius
 Reginae delibutus defecerat, una coenacenties sestertium absump-
 cana. sit, id est, ducenties centena et quinquaginta millia co-
 ron. id est, uiginti miliones et quinquaginta millia.

Sed

Sed quid de Virgilij Poëta diuitijs dicemus? fuit P. Virgilius Maro Poëta omnium qui unquam fuere unus fortunatiss. opulentiss. q. Possedit se siquidem cum memorant ex Principium, amicorūq. liberalitatib. in bonis ad nostræ pecuniæ ualorem æstimatis, bis centena quin quaginta millia coro. nec tamen exulum aut proscriptorum confiscata bona, quæ illi ab Augusto offerrebantur, unquam ulla suscipere uoluit, unde multo factus fuisset opulentior: quæ res maximam eius animi integritatem arguit: quam ne quidem in multis Christianis inuenire est, qui non tantum obuijs, ut aiunt, ulnis huiusmodi oblata sibi miserorum & damnatorum bona suscipiunt, sed magnis desiderijs & sollicitationibus ambiunt & expetunt.

Virgilij
Poëta di-
uitiæ.

Quinquam & Laberius Poëta non infima fortuna fuerit, ut qui ab Augusto Cas. censu equestri donatus sit, id est, de cem millib. coronatorum in singulos annos, factusq. eques Romanus. Sic & Horatius in lautissima fortuna ex Principium munificentia fuit. Hodie cum nullus sit Poëtarum honos, nulla apud Principes æstimatio, magna non tantum rerum inopia premente sed Nostri tem mendicitate etiam angustiantur, Moriones & tibicines poris poëdonæ magnifica ferunt: Poëtae uix stipem accipiunt: isti tas in ullo luxu abundant: hi in ædia pressi fortiter esuriunt. In honore ludos & aleam stultasq. alias uanitates, nil piget sæpe esse. maximas profundere summas: in studiosos & eruditos, si duos, aut sex quis aureos eroget, magnum quid esse putat. Et multi Medici Romæ annua mercede à Principib. habiti sunt senis coronatorum millib. ducentenis & quinquegenis.

Laberius
Poëta cen-
su equestri
donatus.

Horatius.

Medicorū
omnium sa-
larium.

Sed finem tandem prisce temporis diuitias commemo-

B rando

rando faciaumis. Diligēter omnia satis hæc Portius persequitur, & post eum Budæus in asse suo, simulq; & pōderum atq; mensurarum ex antiquis rationem explicat & priscorum temporum in his ritus ac consuetudines uterq; aperit. Quas tu res, ampliss. Princeps, ob uctus flatem pariter et utilitatem necessariam, diligenter perspice ac cognosce: & quantum pecuniarum ratio in bellis conficiendis, & Regnis, Imperijs q; gubernandis & conseruandis, momenti habeat, hinc studiose perpende, ac æstima. Non enim minimum refert, huius rei tam necessariæ & utilis, adtentam & exactam ubiq; & semper, magnum, & sibi, suisq; subditis commodum Principem, habere rationem. Patentissimus siquidem, & in

plurimis non modo utilis, sed per necessarius

etiam eius usus extat: nostranq; simul

in his exhibendis, & nouo modo ad

clariorem lucem per Aphori-

smos digerendis,

operam

atq; industriam

boni, æquiq; consule.

Augustæ Rheticæ ex

Cancellaria

Cæs.

tertio Idus

Ianuarias Anno

1551.

(. . .)

ius per
e p
plicat
adines
uctua
r per
in bel
dis e
ende,
am ne
sem-
Prin-
it

LEONAR
DEPORTIVIS

...

...

